

(i) Printed Pages: 7 Roll No. ....

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

0	2	1	8

Exam. Code :

0	0	0	3

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester

(1129)

ECONOMICS (In all Mediums)

Paper—Public Finance and International Economics

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— (1) Attempt **five** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory. Attempt **one** question from each Unit.

(2) For private candidates, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

SECTION—A

1. Attempt any **nine** parts :

(i) Public Finance

(ii) Features of a Tax

(iii) Value Added Tax

(iv) Impact of Taxation

- (v) Deficit Financing
- (vi) Determinants of International Trade
- (vii) Four main canons of Public Expenditure
- (viii) Basis of Ohlin's theory
- (ix) Commodity Terms of Trade
- (x) Fixed Exchange Rate
- (xi) Objectives of World Bank
- (xii) Features of Balance of Payments. 9×2

SECTION—B

Note :— Attempt four questions from Section B – One from each of the Units I, II, III and IV.

UNIT—I

2. What is Public Finance ? Explain its scope and importance. 18
3. What is meant by Public Expenditure ? Discuss the causes of increase in Public Expenditure in recent years. 18

UNIT—II

4. What is meant by incidence of Tax ? Explain the factors which influence incidence and shifting of taxation. 18
5. What is meant by Deficit Financing ? Discuss its role in the economic development of a country like India. 18

UNIT—III

6. Critically examine the theory of comparative costs of International Trade. 18
7. What is meant by Free Trade ? What are the advantages and disadvantages of Free Trade ? 18

UNIT—IV

8. What is meant by Balance of Payments ? Analyse the causes of Adverse Balance of Payments. How is it corrected ? 18
9. Discuss in detail the functions and achievements of IMF. 18

(हिन्दी माध्यम)

- नोट :— (1) कुल पांच प्रश्न करें, जिसमें प्रश्न सं. 1 शामिल है जो अनिवार्य है। प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।
- (2) उम्मीदवारों के लिए, उनके द्वारा थ्योरी पेपर में सुरक्षित किए गए अंकों को आंतरिक मूल्यांकन के बदले में पेपर के अधिकतम अंकों तक बढ़ा दिया जाएगा।

भाग—क

1. कोई नौ प्रश्न करें :
- (i) सार्वजनिक वित्त
  - (ii) कर की विशेषताएं
  - (iii) मूल्य वर्धित कर

- (iv) कराधान का प्रभाव
- (v) घाटे के वित्तपोषण
- (vi) अंतर्राष्ट्रीय व्यापार के निर्धारक
- (vii) सार्वजनिक व्यय के चार मुख्य कैनन
- (viii) ओहलिन के सिद्धांत का आधार
- (ix) उपयोगी वस्तु व्यापार की शर्तें
- (x) निश्चित विनियम दर
- (xi) विश्व बैंक के उद्देश्य
- (xii) भुगतान संतुलन की विशेषताएं।

9×2

भाग—ख

नोट :— भाग ख में से चार प्रश्न करें। प्रत्येक यूनिट I, II, III और IV में से एक प्रश्न करें।

यूनिट—I

- 2. लोक वित्त क्या है ? इसके दायरे और महत्व को समझाएं। 18
- 3. सार्वजनिक व्यय से आपका क्या अभिप्राय है ? हाल ही के वर्षों में सार्वजनिक व्यय में वृद्धि के कारणों पर चर्चा करें। 18

यूनिट—II

- 4. कर की घटना से क्या अभिप्राय है ? कराधान की घटनाओं और स्थानांतरण को प्रभावित करने वाले कारकों की व्याख्या करें। 18
- 5. घाटे के वित्तपोषण से आपका क्या अभिप्राय है ? भारत जैसे देश के आर्थिक विकास में इसकी भूमिका पर चर्चा करें। 18

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ
ਸੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 18
7. ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਭਿਪ੍ਰਾਏ ਹੈ ? ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ
ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ? 18

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਮੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ? ਮੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾ ਕਰੋ।
ਇਸੇ ਕੀਸੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ? 18
9. ਆਈ.ਐਮ.ਐਫ. ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ
ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
- (2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਨੂੰ
ਸੁਰੱਖਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ
ਪੇਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਗ—ਉ

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਭਾਗ ਕਰੋ :
- (i) ਸਰਵਜਨਕ ਵਿੱਤ।
- (ii) ਕਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।
- (iii) Value Added Tax।
- (iv) ਕਰ-ਪ੍ਰਭਾਵ।
- (v) ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ।

(vi) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੱਤ।

(vii) ਸਰਵਜਨਕ ਖਰਚੇ ਦੇ ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤ।

(viii) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ Ohlin ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਅਧਾਰ ਕੀ ਹੈ ?

(ix) ਵਸਤੂ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ।

(x) Fixed ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ।

(xi) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼।

(xii) ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

9×2

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਅ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ I, II, III ਅਤੇ IV ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਸਰਵਜਨਕ ਵਿੱਤ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

3. ਸਰਵਜਨਕ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਵੱਧਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?

18

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਕਰਾਪਾਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਕਰਾਪਾਤ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

18

5. ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ?

18

ਯੂਨਿਟ—III

6. Theory of Comparative Costs ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18
7. ਸੁਤੰਤਰ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਉ। 18

ਯੂਨਿਟ—IV

8. ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਕੀ ਹੈ ? ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ।
ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? 18
9. IMF ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 18